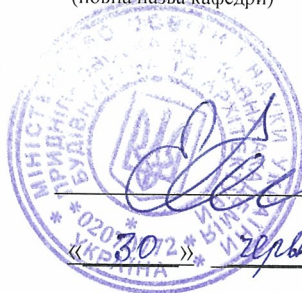

ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Кафедра Філософії
(повна назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з навчально-виховної
роботи

Галина ЄВСЄЄВА

2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЕТИКА ТА ЕСТЕТИКА

(назва навчальної дисципліни)

освітнього ступеня бакалавр
(назва освітнього ступеня)

статус дисципліни вибіркова

Форма навчання денна
(денна, вечірня, заочна)

мова навчання українська

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3	90
Аудиторні заняття, у т.ч:	30	1	30
лекції	30		30
лабораторні роботи			
практичні заняття			
Самостійна робота, у т.ч:	60	2	60
підготовка до аудиторних занять	10		10
підготовка до контрольних заходів	10		10
виконання курсового проекту або роботи			
виконання індивідуальних завдань	20		20
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	20		20
Форма підсумкового контролю			залік

м. Дніпро – 2023

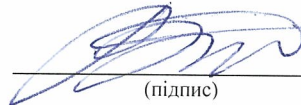
Робоча програма навчальної дисципліни «Етика та естетика»
«29» червня 2023_ року - _10_ с.

Розробники: Галина САВОШ, к.соц.н, доцент кафедри філософії

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри філософії
 (назва кафедри)

Протокол від «29» червня 2023 року № 13

Завідувач кафедри

(Віктор БІЛОПОЛІЙ)
 (ім'я, прізвище)

« 29 » червня 2023 року

Схвалено навчально-методичною радою академії

Протокол від «30» червня 2023 року № ____

Голова

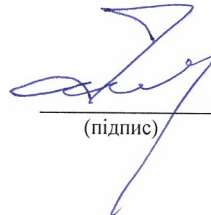

(Тетяна КРАВЧУНОВСЬКА)
 (ім'я, прізвище)

« 30 » 06 2023 року

Експертизу лабораторії моніторингу якості освіти та планування навчально-методичної роботи пройдено:

« 30 » червня 2023 року

(Віолетта ФЕДІНА)
 (ім'я, прізвище)

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення дисципліни «Етика та естетика» є освоєння студентами основних етичних концепцій, понять, методів гуманістичної та власне професійної етики фахівця в галузі формування професійної культури, моральної свідомості майбутнього фахівця, враховуючи світові традиції та здатність до самостійного морального вибору у складних професійно-виробничих ситуаціях. А також формування у студентів компетентностей щодо реалізації персональної стратегії, побудови кар'єри.

Сформувані у студентської молоді загальні уявлення про найважливіші етичні та естетичні категорії, донести знання про основні етапи розвитку теорії моралі, розкрити суть законів краси і гармонії, теорії і практики мистецько-художньої творчості, виробити правильне розуміння сенсу і ролі моралі, а також необхідних у фаховій діяльності естетичних критеріїв та художньо-творчих методів. сприяти формуванню у студентів пізнавального інтересу до минулого нашої країни, викликати почуття гордості за життя та діяльність письменників, архітекторів, музикантів. Виробляти вміння критично мислити та виховувати любов до обраної професії.

Завдання вивчення дисципліни «Етика та естетика» є:

- Здатність діяти на основі етичних та моральних міркувань (мотивів), дотримуватися норм професійної етики.
- Здатність орієнтуватися у світі між людських відносин і художнього життя з позицій гуманізму
- Здатність поєднувати глибокі професійні знання з фундаментальними моральними та естетичними цінностями
- Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.
- Здатність керуватись у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва.
- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Знання етичних, соціальних норм та прав людини; вміння аналізувати соціально та особистісне значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів.

Пререквізити дисципліни: «Історія і культура України», «Філософія»

Постреквізити дисципліни: «Соціологія», «Історія політичної думки».

Компетентності:

ЗК1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2.Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК3.Здатність реалізовувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського, демократичного суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

ЗК4.Здатність користуватися іноземною мовою.

ЗК5.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Заплановані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- визначення, структуру та функції етики та естетики;
- зміст найважливіших етичних та естетичних категорій, їх роль у моральному житті людини та її естетичній діяльності
- види, принципи та кодекси професійної етики;
- визначення моралі та моральності, їх структурні елементи, місце у суспільстві;
- визначення мистецтва, його види, соціальні функції
- **вміти:**

- показувати навички самостійної роботи;
- демонструвати критичне та самокритичне мислення;
- засвоювати нову фахову інформацію;
- оцінювати й представляти власний досвід;
- аналізувати й застосовувати досвід колег;

Методи навчання: словесні (пояснення, бесіда, діалог) і наочні (ілюстрація, демонстрація), метод проблемного викладу.

Форми навчання: групові, колективні.

3. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

1. Етика як соціальна наука.
2. Історичні етапи розвитку етики.
3. Мораль як соціальний феномен.
4. Поняття і структура моральної свідомості. Моральна самосвідомість.
- 5-6 Моральні проблеми людської діяльності. Основні моральні проблеми.
7. Етика спілкування.
8. Етика спілкування. Етикет.
9. Естетика як наука, її предмет і функції
10. Естетична думка про природу та функції мистецтва.
11. Мистецтво як соціальний феномен.
12. Види сучасного мистецтва..
13. Естетичні категорії та людські емоції..
14. Основні естетичні категорії. Види категорій..
15. Українська естетика в контексті розвитку світової і національної культури.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1 Етика як соціальна наука					
1. Етика як соціальна наука.	4	2			2
2. Історичні етапи розвитку етики.	4	2			2
3. Мораль як соціальний феномен.	4	2			2
4. Поняття і структура моральної свідомості. Моральна самосвідомість.	4	2			2
5. Моральні проблеми людської діяльності. Основні моральні проблеми.	8	4			4
6. Моральні проблеми людської діяльності. Цінності. Ієрархія цінностей.	4	2			2
7. Етика спілкування	4	2			2
8. Етика спілкування. Етикет.	4	2			2
9. Естетика як наука, її предмет і функції	4	2			2
10. Естетична думка про природу та функції мистецтва.	6	2			4
11. Мистецтво як соціальний феномен.	6	2			4
12. Види сучасного мистецтва.	4	2			2
13. Естетичні категорії та людські емоції.	6	2			4
14. Основні естетичні категорії. Види категорій.	8	2			6
15. Українська естетика в контексті розвитку світової і національної культури.	20				20
Разом за змістовим модулем 1.	90	30			60
Усього годин	90	30			60

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ За н.	Тема занять	Кількі сть годин
Змістовий модуль 1. Етика як соціальна наука		
1	Етика як соціальна наука. Проблемне поле етики, головні та специфічні завдання, структура етичного знання.	2
2	Історичні етапи розвитку етики. Походження етики як науки. Поняття «етос» і «мораль». Етика як галузь філософії. Проблемне поле етики, головні та специфічні завдання, структура етичного знання.	2
3	Мораль як соціальний феномен. Категорії етики як найзагальніші поняття про мораль. Мораль, як специфічний спосіб регулювання поведінки людини. Функції моралі.	2
4	Поняття і структура моральної свідомості. Моральна самосвідомість.. Система моральної регуляції: моральні цінності та ідеали, норми та принципи моралі, сенс життя.	2
5-6	Моральні проблеми людської діяльності. Добро та зло – вихідні етичні категорії. Категорії моральної свідомості. Моральна вимога. Звичай і мораль як способи соціальної регуляції. Категорія обов'язку. Основні принципи морального обов'язку. Моральна відповідальність, справедливість, совість.	4
7	Етика спілкування . Моральна культура спілкування. Відкритість і замкненість, монологічність і діалогічність людської особистості. Різноманітність передумов і вимірів людського спілкування: толерантність, повага, співчуття, дружба, любов.	2
8	Етика спілкування. Етикет. Моральна культура спілкування. Відкритість і замкненість, монологічність і діалогічність людської особистості.	2
9	Естетика як наука, її предмет і функції. Структура естетичного знання. ОСНОВНІ КАТЕГОРІЇ ТА ПОНЯТТЯ ЕСТЕТИКИ . Прекрасне і потворне. Піднесене та низьке. Трагічне та комічне.	2
10	Естетична думка про природу та функції мистецтва. Мистецтво як унікальний механізм культурної еволюції.	2
11	Мистецтво як соціальний феномен. Загальна характеристика мистецтва. Система та класифікація . Загальна характеристика видів мистецтва.	2
12	Види сучасного мистецтва. Естетичний смак і його вплив на моду.	2
13	Естетичні категорії та людські емоції. Особливості та зміст естетичної культури особистості.	2
14	Основні естетичні категорії. . Естетичне виховання та його специфіка, методи та засоби.	2
15	Українська естетика в контексті розвитку світової і національної культури. Зміст, шляхи та чинники морально-духовного виховання та самовиховання особистості.	2
Разом за змістовим модулем 1		30

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Згідно з навчальним планом практичні заняття не передбачені.

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Згідно з навчальним планом лабораторні заняття не передбачені.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до аудиторних занять	15
2	Підготовка до контрольного заходу	15
3	Виконання та захист реферату	10
Опрацювання розділів, які не викладаються на лекціях		
4	<p><u>1.Історичні етапи розвитку етики.</u> Геоцентричний характер етики Середніх віків. Основні риси етики середньовіччя: ригоризм, аскетизм, суперечливе поєднання оптимізму та песимізму. Етичний імператив Августина Аврелія. Етичне вчення Фоми Аквінського.</p> <p><u>2.Моральні проблеми людської діяльності. Основні моральні проблеми.</u> Теорія моральної доброти (І.Кант, Ж.П.Сартр) про виключне значення мотиву при моральній оцінці людської діяльності. Етика про пріоритет наслідків дії при моральній оцінці людської діяльності.</p> <p><u>3.Етика спілкування.</u> Інтеграція етики з культурологією, соціологією, психологією, філософією.</p> <p><u>4.Етика спілкування. Етикет.</u> Осмислення проблем людського спілкування в працях М.Бубера, К.О.Апеля, М.Бахтіна. Особливості національного етикету.</p> <p><u>5.Види сучасного мистецтва.</u> Топ 10 видів сучасного мистецтва. Найцікавіші види мистецтва. Найбожевільніші види сучасного мистецтва.</p> <p><u>6.Українська естетика в контексті розвитку світової і національної культури.</u> Особливості української естетичної думки в контексті національного культурно - історичного процесу. Основні положення праці І. Франка «Із секретів поетичної майстерності». Основні центри розвитку естетичної науки в Україні.</p>	2 2 1 4 2 2 2 2 2 1
	Всього годин	60

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Тематика рефератів

1. Мораль як об'єкт етики, її сутність та функції.
2. Співвідношення етики, моралі та моральності.
3. Історичне зародження морально-етичних норм людського життя.
4. Співвідношення моральних, релігійних та юридичних норм.
5. Моральні цінності християнського віровчення.
6. Моральні традиції українського народу.
7. Основні концепції моралі в історії європейської культури.
8. Сенс життя і щастя: основні аспекти співвідношення.
9. Любов як основа морального життя людини.
10. Проблема добра і зла у світовій етичній думці.
11. Чесноти і вади як характеристики моральності людини.
12. Проблема людського щастя у вченні Григорія Сковороди.
13. Моральний зміст патріотизму.
14. Професійна етика.
15. Поняття етикету: історичні корені і сучасні форми.
16. Морально-психологічні аспекти спілкування.

17. Проблема самотності у сучасному світі
18. Сучасна етика ділової людини.
19. Етика службового конфлікту.
20. Діалог. як риса людської особистості та його етичні засади.
21. Етика в неklasичній культурі.
22. Молодіжна етика: поняття, особливості, проблеми.
23. Особливості моральних аспектів молодіжного спілкування.
24. Сімейні цінності в етиці українського народу.
25. Етика в контексті ідей постмодернізму.
26. Співвідношення понять краси, прекрасного та естетичного.
27. Особливості естетики як філософської науки.
28. Провідні концепції естетичного в європейській культурі.
29. Художні стилі класичного мистецтва.
30. Художні стилі неklasичного мистецтва.
31. Художній авангард та його естетична оцінка.
32. Естетичне як цінність.
33. Діалектична єдність етичного і естетичного, їх взаємозв'язок.
34. Проблема прекрасного і потворного в житті і художній творчості.
35. Трагічне в естетиці екзистенціалізму.
36. Мистецтво як соціальний і культурний феномен.
37. Мистецтво як засіб гармонізації природи і культури.
38. Основні парадигми сучасної мистецької творчості.
39. Етико-естетичні аспекти життєвого вибору особистості
40. Мистецтво як унікальний механізм культурної еволюції.
41. Етичні проблеми спілкування поколінь.
42. Морально-етичний зміст нових галузей етичного знання (екологічної етики, біоетики тощо).
43. Етико-естетичні аспекти кохання.
44. Етика та естетика в гендерному вимірі.
45. Моральні проблеми та суперечності концепції спілкування Д. Карнегі.

Для підготовки та виконання реферату рекомендовано використовувати:

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Методи контролю, які застосовуються при перевірці знань: усний, письмовий.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Змістовий модуль 1. Етика та естетика – походження і структурний аналіз

1	Систематичне відвідування лекцій (по 1 балу)	15
2	Конспект лекцій	10
3	Конспект самостійної роботи	20
4	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	20
5	Підготовка, виконання та захист реферату	15
6	Виконання контрольної роботи поточного контролю	20
		100

Бали за конспект:

10-9 – конспект з дисципліни «Етика та естетика» охайний та містить весь лекційний матеріал та самостійно виконану роботу;

8-5 – конспект неповний, в ньому відсутні декілька лекцій або питань для самостійної роботи;

4-1 – конспект неохайний, неповний, відсутня більша кількість лекцій та самостійної роботи.

Бали за конспект самостійної роботи. Питання конспектуються та вивчаються самостійно, захищаються студентом в усній формі. Відповіді оцінюються у **20** балів:

20 - глибоке розуміння певних розділів Конституції України: основних засад будови Української держави, її політичної системи.

19-15 – студент непогано орієнтується в основному політичному документі, його структурі, вільно оперує назвами розділів.

14-8 – неповний конспект, студент невпевнено знає назви тем, неточно формулює власну думку..

7-1 – відсутня більша частина матеріалу, конспект неохайний, не володіє загальною інформацією про етичні та моральні норми. Студент поставився до роботи формально.

Розділи програми, які не викладаються на лекціях та над якими студент працює самостійно. Відповіді захищаються в усній формі та оцінюються у **20** балів:

20 - - глибоке розуміння основних світоглядних позицій та можливість їх застосування в майбутній професійній діяльності; вільне володіння категоріальним апаратом;

19-12 - конспект майже повний, але студент не володіє інформацією в повному обсязі.

11-6 - в конспекті відсутні деякі теми і відповідно студент знає не весь матеріал;

5-1 - відсутня більша частина матеріалу, студент поставився формально і не опанував матеріал.

Підготовка, виконання та захист реферату оцінюється у **15** балів:

15-9 - чітко сформульована мета реферату, розділи плану логічно пов'язані між собою, тема розкрита у повному обсязі. Студент показує самостійність у формулюванні висновків, узагальнень. Правильно оформлені посилання та список використаних джерел.

8-6 - реферат містить помилки у оформленні; студент в цілому орієнтується у темі, але в окремих питаннях допускає помилки;

5-1 - у оформленні реферату допущені грубі помилки; студент частково володіє матеріалом.

Виконання контрольної роботи поточного контролю оцінюється у **20** балів.

Проводиться контрольна робота у формі тестів, які містять 10 завдань, кожна правильна відповідь - **2** бали, неправильна – **0** балів.

Підсумкова оцінка з дисципліни «Етика та естетика» визначається як сума показників змістового модуля 1.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Малахов В. Етика: Курс лекцій: Навч. посібник. – К., 2001. – 384 с.
2. Мовчан В. Історія і теорія етики: Курс лекцій. – Львів, 2005. – 488 с.
3. Смерж Л.О. Естетика: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2007. – 334с.
4. Естетика: Підручник. //За ред. Л.Левчук, В.Панченко, О.Оніщенко, Д.Кучерюк. – К., 2006. – 431 с.
5. Етика. Естетика: Практикум. // За ред. Л.Доротяненко, Н.Сухової. – К., 2005. – 72 с.
6. Етика: курс лекцій. / В. А. Малахов. – Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2014. – 214 с.

Допоміжна

1. Нападиста В. Історія етики в Україні (друга половина XIX – поч. XX ст.). – К., 2004. – 240 с.
2. Смерж Л.О. Світ десяти муз. – К., 1973.
3. Шиллер Ф. Естетика. – К., 1974.
4. Франко І. Краса і секрети творчості. –К., 1980.
5. Чмут Т. Етика ділового спілкування: Навч. посібник. – К., 2006. – 223 с.
6. Естетика: Навч. Посібник.// За ред. В.Лозового. – К., 2003. – 208 с.
7. Етика: Навч. посіб./ В.О.Лозової, М.І. Панов, О.А. Стасевська та ін.//За ред. проф. В.О. Лозового. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 224 с.
8. Етика: Навч. Посібник. / За ред. В.Лозового. – К., 2004. – 224 с.

13. INTERNET-РЕСУРСИ

1. Сайт безкоштовної електронної бібліотеки "Книжка"- *Режим доступу:* <http://www.knigka.org.ua>
2. Безкоштовна електронна бібліотека. - *Режим доступу:* <http://www.e-knigka.org.ua>
3. Бібліотека українських підручників. - *Режим доступу:* [http://pidruchniki.ws/etika ta estetika/](http://pidruchniki.ws/etika_ta_estetika/)
4. Гумер – гуманітарні науки.- *Режим доступу:* <http://www.gumer.info/> - бібліотека Література з Віртуального читального залу ПДАБА:
<https://pgasa365.sharepoint.com/sites/e-library/Shared%20Documents/Forms/AllItems.aspx?id=%2Fsites%2Fe%2Dlibrary%2FShared%20Documents%2F%D0%9A%D0%B0%D1%84%D0%B5%D0%B4%D1%80%D0%B8%2F%D0%9A%D0%B0%D1%84%D0%B5%D0%B4%D1%80%D0%B0%20%D0%A4%D1%96%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0%BE%D1%84%D1%96%D1%97%2F%D0%A4%D1%96%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0%BE%D1%84%D1%96%D1%8F&viewid=fd845af6%2D2dda%2D4d0a%2D8f8b%2Ddbfd1a0bb90c>